

РУБАТИ НЕ МОЖНА ЗАЛИШИТИ: ЗЕЛЕНЕ МАЙБУТНЄ МІСТА МИКОЛАЄВА

Чернецька В. С.

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

kypins@ukr.net

Кожен населений пункт має свої проблеми, які повинні вирішувати місцева влада разом з мешканцями. Але є проблеми, які турбують мешканців, але влада вирішувати їх не спішить, зокрема місто Миколаїв потерпає від масової вирубки зеленого насадження. Дерев, з різних точок зору, мають велике значення для населених пунктів. Зокрема у Миколаєві, до речі південному місті, вони зменшують температуру повітря, зменшують шум, утворюють тінь, збирають пил, нарешті виробляють кисень.

На сьогодні, озеленення міста є гострішою проблема для Миколаєва. На протязі трьох років щороку зносять тисячі дерев, на вулицях міста у парках та скверах ростуть хворі та покалічені дерева. На масштабну вирубку дерев у Миколаєві витрачаються значні державні кошти [1, с. 270]. У нашій роботі ми спробуємо надати відповіді на деякі питання, які виникають у фахівців екологічної служби, громадськості, пересічних громадян міста.

Починаючи з 2022 року головним балансоутримувачем зеленого фонду міста є «Миколаївські парки». Зелене господарство міста, яке закріплено за КП «Миколаївські парки» нараховує 263 об'єкти (сквери, парки, площі), до цього треба додати 424 об'єкта вздовж доріг та вулиць міста. Перелік об'єктів, які доглядає комунальне підприємство (КП) визначає тільки назви вулиць та доріг, парків та скверів. Але у переліках з назвами об'єктів нагляду зовсім немає визначення кількості дерев, чагарників, площі газонів об'єктів зеленого господарства.

Виникає доречне питання, що перейшло на баланс КП, де облік зелених насаджень, який мала провести міська рада на основі матеріалів їх інвентаризації, як відбувалася передача на баланс КП «Миколаївські парки» об'єктів зеленого господарства міста. Досліджуючи питання обліку зелених насаджень у місті Миколаїв, ми з'ясували, що Миколаївська міськрада проводила інвентаризацію у 2008, 2009 роках, іші тільки у 2015, 2016, 2017 та 2018 роках. Метод інвентаризації простий [2, с. 149] – по зеленим зонам, які були віднесені до земель рекреаційного призначення. Але ще тоді зелені насадження уздовж вулиць та доріг міста залишилися безхозні.

Спроби отримати інформацію про кількість дерев та кущів на зелених об'єктах, які підпорядковуються КП виявилися марними. При дослідженні такого питання ми отримали плутану та неповну інформацію (зелені зони повторюються, кількість зеленого насадження у різних інформаційних листах різна). Поруч з плутаниною щодо назв зелених об'єктів міста, при дослідженні, було виявлено різке зменшення кількості дерев, рік в рік їхня кількість стрімко

знижується. До того ж, кошти екологічного фонду, які були призначені у 2020 році на проведення інвентаризації зелених об'єктів міста, були витрачені на аудит фонтанів. При зміні балансоутримувача зелених насаджень, згідно Правил утримання зелених насаджень, повинен відбутися позаплановий облік, але про нього просто забули. Результат – безконтрольне знищення зеленого насадження міста [3, с. 149].

Інвентаризація об'єктів зеленого господарства повинна відбуватися за планом, в обліку інвентаризації вказують данні про породу дерев, їхній вік, висоту, діаметр, якісний стан дерев та кущів, проводиться розрахунок балансової вартості. На нашу думку, узагальнююча інформація по об'єктам зеленого господарства повинна бути, за такої інформації можна отримати данні про стан зелених насаджень та методи їх утримання, адаптувати до кліматичних змін зелене насадження міста.

Миколаїв став особливим містом, навіть не через відсутність питної води у водогоні міста [4, с. 180], а скоріш за все необдуману вирубку тисячі дерев, небажанням проводити необхідну для міста інвентаризацію зелених насаджень. Протягом 10-ти років, за невизнаних причин, Департамент ЖКГ Миколаєва не зміг провести жодного обліку. Реалії сьогодення - воєнний стан. Також незрозумілим стає, коли вже КП «Миколаївські парки» проведуть таку необхідну роботу. А поки робимо проміжний висновок - інформації про зелені насадження: стан, кількість, їх балансову вартість немає.

Плутанина у підпорядкуванні: зеленим упорядкуванням міста займалися: Департамент ЖКГ, Управління екології, адміністрації районів, навіть, уявить собі - КП «Ритуальні послуги» (мабуть хотіли «похоронити» зелене господарство міста) привела до хаосу. Система догляду за парками, алеями, скверами майже відсутня.

Чи потрібен аудит зелених зон у місті Миколаїв? На нашу думку, так. Причин для такого висновку багато [5, с. 180]. Перш за все, мільйони витрати на утримання зелених зон. Ми проаналізували дані системи електронних закупівель ProZorro, після аудиту системи визначили, витрачені кошти не завжди підкріплювались результатами. Є приклади завищення обсягів робіт по благоустрою, озелененню та утриманню зелених насаджень, а це мільйони переплати за невиконані роботи.

Однією із головних проблем міста є знищення дерев [6, с. 253]. Мільйони витрати на обрізку та знесення дерев вже стало нормою для Миколаєва. Кожного року місто втрачає приблизно тисячу дерев. Особлива «нелюбов» у комунальників до тополь, і така практика, знищення тополь, продовжується у 2023 та 2024 роках. А влада міста та керівники КП «Миколаївські парки» на телеканалах та у пресі щомісяця роблять гучні заяви про знесення усіх тополь у місті. Мотив банально простий, були посаджені у 50х-60х роках, досягли своєї вікової межі.

Ми дослідили витрати підрядних організацій, які виконували такі роботи: 2022 рік витрати на знесення дерев склали 2,3 мільйона гривень; 2023 рік - 2 мільйони 851 тисяча 561 гривня. У 2024 році теж планується витратити

державні кошти на знесення дерев у місті. Звісно, за сухим набором цифр стоїть фактична кількість зрубаних дерев. За останні чотири роки кількість знесених дерев добігає до 5000.

Кожного року у Миколаєві сотнями вирубують дерева, А що до висадки молодих зелених насаджень? Звісно, висаджують, але набагато менше. Екологи стверджують, зелений фонд міста потребує значного оновлення [7, с. 326]. Факти вперта річ – у 2020 році для міста придбали та висадили 295 дерев; у 2021 році - 990 дерев; у 2022 році жодного дерева не було висаджено. До втрат треба додати втрату молодих дерев, які не змогли пережити спекотні періоди та відсутність якісного поливу.

У 2023 році КП «Миколаївські парки» планували витратити 7,7 мільйонів гривень на 511 саджанців дерев, але купівля посадкового матеріалу не відбулася. Мер Миколаєва спрямував ці кошти на закупівлю пікапів для військових [8, с. 170]. Не передбачені кошти на закупівлю посадкового матеріалу і у 2024 році, зауважимо, що з початку року по місту висадили 200 дерев, це подарунок місту державного підприємства «Ліси України».

Чи є у міста Миколаїв надія на поліпшення екологічного стану? Звісно є, але потрібне переосмислення догляду за зеленим господарством у місті. Треба припинити вкладати кошти у так звані ситуативні роботи, треба інвестиції у стратегію зеленого майбутнього міста. Миколаїв втрачає дерева і поступово його вулиці, парки, сквери перетворюються на пустелю. Місту необхідна стратегія розвитку зелених зон

Література

1. Курепін В. М., Іваненко В. С. Екологія та війна, погляд через минуле у майбутнє, глобальні виклики, загрози // *Ekologia i racjonalne zarządzanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka [Zasób elektroniczny]: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej* (Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r.). Łomża: MANS w Łomży, 2023. С. 265-275. URL: <https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16200>.

2. Іваненко В. С., Курепін В. М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування // *Правові засади організації та здійснення публічної влади: V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 17 червня 2022 р. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 148-150.*

URL:<https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11869>.

3. Петровських А. Д. Планувальні рішення комплексного плану, основа розвитку територій об'єднаних громад // *Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості: тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 37-40. URL:<https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12075>.*

4. Іваненко В. С. Потенційні проблеми систем водопостачання міста Миколаєва під час бойових дій // *Наукова молодь-2022: збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, м. Київ, 15 листопада 2022 р. Київ : КОМПРИНТ, 2022. С. 177-183.*

URL:<https://dSPACE.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12700>.

5. Прясова Н. Дотримання екологічних прав: позиція громадян // Збереження планети - глобальні виклики, загрози, можливості на засадах результативного партнерства: тези доповідей тематичного круглого столу з питань екологічної безпеки до Всесвітнього Дня Землі - Earth Day, м. Миколаїв, 20 квітня 2023 року / Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв: МНАУ, 2023. С. 30-33. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13243>.

6. Курепін В. М. Аналіз негативних чинників воєнних дій щодо ушкодження екосистем України // Ekologia i racjonalne zarządzanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka [Zasób elektroniczny]: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej (Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r.). Łomża: MANS w Łomży, 2023. С. 246-255. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16199>.

7. Іваненко В. С., Курепін В. М. Вплив активних бойових дій на стан довкілля // Green Construction Зелене будівництво: міжнар. наук.-практ. конф. 13-14 квітня 2023, м. Київ, Київський національний університет будівництва і архітектури. 2023. С. 325-329. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13210>.

8. Курепін В. М., Іваненко В. С. Механізм управління екологічною безпекою об'єктами господарювання на засадах маркетингу // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти: матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. – Миколаїв: МНАУ, 2019. – С. 169 – 172. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>.

ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ НА МИКОЛАЇВЩИНІ

Таракашева Е. А.

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

kypins@ukr.net

Ще десятки років тому в Україні, зокрема і в Миколаївській області, постала проблема сміттєзвалищ. Місця захоронення відходів захарачили непотребом великі площі дорогоцінної землі [1, с. 163]. Сміттєзвалища розрослися настільки, що виглядають мало не державами в державі, при цьому наноситься не виправна шкода довкіллю. Отруйні речовини, які в достатку зберігає сміттєзвалище забруднюють ґрунт, підземні води, повітря, а відтак шкодять здоров'ю людей.

Ключовою соціально-екологічною проблемою для міста Миколаїв та області стала саме поводження з твердими побутовими відходами. Особливо гостро виникає проблема у територіальних громадах, до складу яких входять невеликі населені пункти, зазвичай вони не мають розвинутої інфраструктури.

У часи, коли в такі громади вимушено переселялися з Донеччини, Херсонської області, громадяни України, такаючи від обстрілів та окупації вибудувана система поводження з відходами дала збої чи взагалі перестала виконувати свої функції. Причини – самостійне оселення внутрішньо переміщених осіб (без реєстрації) у приватних секторах громади; перевищення кількості осіб, яку змогла би обслуговувати система поводження з відходами.